

Súd: Okresný súd Pezinok
Spisová značka: 39Nt/76/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1719010348
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marek Mikulčík
ECLI: ECLI:SK:OSPK:2020:1719010348.1

Uznesenie

Okresný súd Pezinok, samosudcom Marekom Mikulčíkom, v trestnej veci U.A. O., ex cathedra dňa 11. novembra 2020 v Pezinku, takto

rozhodol:

Podľa § 448 ods. 2 Trestného poriadku s poukazom na § 74 ods. 2 Trestného zákona, sa u U. O., A.. XX.XX.XXXX Q. O., S. W. P. A.. X, W., t. č. Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta č. 63, Pezinok, bude pokračovať s výkonom ochranného ústavného psychiatrického liečenia, uloženého mu uznesením Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 4Nt/16/2019 zo dňa 14.08.2019, právoplatného dňa 14.08.2019.

odôvodnenie:

Dňa 2. septembra 2019 oznámila Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta č. 63, Pezinok (ďalej len „PNPP Pezinok“) tunajšiemu súdu, že U. O. nastúpil dňa 16. augusta 2019 na výkon ochranného ústavného psychiatrického liečenia na základe uznesenia a nariadenia Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 4Nt/16/2019 zo dňa 14. augusta 2019.

Nakoľko podľa § 448 ods. 2 Tr. poriadku, je potrebné raz ročne preskúmať dôvody trvania ochranného liečenia, požiadal Okresný súd Pezinok dňa 17. augusta 2020 PNPP Pezinok o podanie správy o zdravotnom stave pacienta U. O. a Okresný súd Bratislava V požiadal o zapožičanie spisu sp. zn. 4Nt/16/2019.

Z predložených listinných dôkazov vyplynulo nasledovné:

Samosudkyňa Okresného súdu Bratislava V uznesením sp. zn. 4Nt/16/2019 zo dňa 14. augusta 2019, rozhodla o uložení ústavného ochranného psychiatrického liečenia U.A. O..

Dňa 14.08.2019 vyšší súdny úradník Okresného súdu Bratislava V nariadil obv. U. O. výkon ústavného ochranného liečenia v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela, Malacká cesta 63, Pezinok (ďalej aj „PNPP Pezinok“).

Zo znaleckého posudku č. 81/2019 vypravovaného MUDr. Klaudiou Stanislavovou, znalkyňou z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria vyplýva, že U. O. trpí vážnym duševným ochorením a to: i/ organickou bludovou poruchou, ii/ organickým psychosyndrómom, iii/ závislosťou od viacerých drog v štádiu abstinencie a iv/ syndrómom závislosti od alkoholu. V dôsledku nerešpektovania potrebnej medikamentózneho liečby, abusu alkoholu a nekritičnosti k svojmu ochoreniu, ktoré je celoživotné a prognosticky nepriaznivé, prejavujúce sa bludnými paranoidne-perzekučnými obsahmi myslenia s následnými poruchami správania sa Ján Kucman v čase spáchania skutku nachádzal v dekompenzovanom duševnom stave, bol psychotický alterovaný, ako je uvedené aj v prepúšťacej správe zo psychiatrickej hospitalizácie v UNB na Antolskej ulici v Bratislave. Na základe uvedeného znalkyňa navrhla obvinenému uložiť ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou a k udržaniu

stabilizácie jeho duševného stavu po ukončení psychiatrickej hospitalizácie navrhla pravidelné psychiatrické ambulantné kontroly a užívanie psychofarmák. Zo znaleckého posudku ďalej vyplýva, že z charakteristiky ochorenia je zrejmé, že toto nie je prechodného charakteru, má nepriaznivú prognózu a pri vynechaní farmakoterapie dochádza k relapsu psychotických symptómov, kedy môže byť U.A. O. pre spoločnosť nebezpečný.

Dňa 28.08.2020 bola tunajšiemu súdu doručená správa od PNPP Pezinok v rámci preskúmania trvania výkonu ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou, na základe ktorej bolo zistené, že U. O. je svojprávny, avšak trpí závažnou duševnou poruchou s diagnostickým záverom: i/ F06.2 Organická porucha s bludmi (podobná schizofrénii), ii/ F10.2 Poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím alkoholu, syndróm závislosti, iii/ F10.8 Poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím alkoholu. V klinickom obraze dominuje disharmonický vyvinutá simplexná, intelektovo až subnormná osobnosť. U. O. do prijatia na oddelenie (tj. do 16.08.2019) žil v spoločnej domácnosti s matkou, ktorá v priebehu jeho hospitalizácie umrela. Sestra U. O. žije so svojou rodinou v Rakúsku, brata pravidelne navštevuje v rámci svojich možností. U. O. dodržiava režim oddelenia, avšak vzhľadom na situáciu, v ktorej sa nachádza, nie je schopný si zabezpečiť svoje základné potreby, preto PNPP Pezinok pristúpila k riešeniu sociálnej situácie invalidizáciou U. O. a teda toho času je podaná žiadosť o invalidný dôchodok na Sociálnej poisťovni v Pezinku a zároveň podaná žiadosť o poskytovanie sociálnych služieb v troch domovoch sociálnych služieb, kde je v poradovníkoch. Podľa PNPP Pezinok zmena ochranného liečenia na ambulantnú formu aktuálne nie je možná.

§ 448 Trestného poriadku ustanovuje:

„(1) O prepustení z ochranného liečenia alebo o jeho ukončení rozhodne na návrh prokurátora, obvineného alebo liečebného zariadenia alebo aj bez takého návrhu predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva; ak rozhoduje na návrh, rozhodne najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu súdu.

(2) Predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti vykonáva, najmenej raz ročne preskúma, či dôvody ochranného liečenia trvajú. Ak dôvody ochranného liečenia pominuli, postupuje podľa odseku 1, inak rozhodne, že vo výkone ochranného liečenia sa bude pokračovať.

(3) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podá prokurátor proti uzneseniu o prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, odkladný účinok.“

§ 74 Trestného zákona ustanovuje:

„(1) Ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulantnom zariadení.

(2) Ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel. Trvanie ochranného liečenia uloženého páchatelovi, ktorý užíva návykovú látku a spáchal trestný čin pod jej vplyvom alebo v súvislosti s jej užívaním, môže byť však ukončené, ak sa počas jeho výkonu zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť. O prepustení z ochranného liečenia rozhoduje súd.

(3) Od výkonu ochranného liečenia súd upustí, ak zaniknú pred jeho začatím okolnosti, pre ktoré bolo uložené.“

Podľa § 291 Trestného poriadku, na verejnom zasadnutí rozhoduje súd, ak to zákon výslovne ustanovuje.

Podľa § 301 Trestného poriadku, na neverejnom zasadnutí rozhoduje senát tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí.

Podľa § 303 Trestného poriadku, samosudca neverejnú zasadnutie nevykonáva.

Podľa § 10 ods. 6 Trestného poriadku, predsedom senátu sa na účely tohto zákona rozumie aj samosudca, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Pokiaľ Trestný poriadok v ustanovení § 448 Trestného poriadku, vo vykonávacom konaní zveruje kompetenciu rozhodnúť o tom, či má výkon ochranného liečenia pokračovať, resp. kompetenciu rozhodnúť o prepustení z ochranného liečenia alebo kompetenciu rozhodnúť o jeho ukončení výslovne predsedovi senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva a zároveň výslovne neustanovuje, že pri rozhodovaní podľa § 448 Trestného poriadku rozhoduje predseda senátu na verejnom zasadnutí, dospel samosudca Okresného súdu Pezinok aplikáciou citovaných ustanovení Trestného poriadku k záveru, že na rozhodovanie v zmysle § 448 Trestného poriadku nemôže samosudca nariaďovať verejnú zasadnutie, pretože mu to Trestný poriadok výslovne neustanovuje. Ústavnou konformným výkladom citovaných ustanovení Trestného poriadku nemožno prijať iný záver, ako ten, že pri rozhodovaní podľa § 448 Trestného poriadku nemôže predseda senátu nariaďovať verejnú zasadnutie, ale má povinnosť rozhodnúť tzv. od stola (ex cathedra).

Z hľadiska systematického výkladu citovaných ustanovení Trestného poriadku zároveň platí, že pokiaľ Trestný poriadok samosudcovi vôbec neumožňuje vykonávať neverejnú zasadnutie, musí samosudca rozhodujúci vo vykonávacom konaní podľa § 448 Trestného poriadku rozhodovať len tzv. od stola (ex cathedra).

Rozhodujúc ako samosudca Okresného súdu Pezinok som na podklade listinných dôkazov dospel k záveru, že dôvody pre ktoré bolo pacientovi U.G. O. uložené ústavné ochranné psychiatrické liečenie nepominuli a i naďalej trvajú, preto je účelné aj naďalej pokračovať u menovaného vo výkone predmetnej ústavnej ochrannej psychiatrickej liečby.

To sú rationis decidendi, pre ktoré som rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto uznesenia.

Už len ako obiter dictum svojho rozhodnutia dodávam stručný, systematický výklad ustanovení prvého dielu, druhej hlavy, štvrtej časti Trestného poriadku v spojení s ustanoveniami piateho dielu, druhej hlavy, prvej časti Trestného zákona, nakoľko som rozhodujúc počas svojej päťročnej praxe v obvode tunajšieho súdu v ktorom sa nachádza Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela zistil, že právnici, ktorí s týmito ustanoveniami prichádzajú do styku zväčša sporadicky, im nie vždy rozumieť.

Štvrtá časť Trestného poriadku upravuje postup súdu vo vykonávacom konaní, pričom výkon ochranného liečenia je konkrétne upravený v ustanoveniach prvého dielu, druhej hlavy tejto časti Trestného poriadku (§ 445 až § 448a). Na procesný postup súdu v prípade rozhodovania o výkone ochranného liečenia sa pritom (pokiaľ ide o formu rozhodnutia a spôsob rozhodovania) nepochybne vzťahujú aj ustanovenia prvej a tretej časti Trestného poriadku.

Súd je široký pojem, nutno teda zodpovedať otázku, kto rozhoduje v jeho mene (súdny tajomník, vyšší súdny úradník, sudca pre prípravné konanie, samosudca, predseda senátu, senát), čím rozhoduje (opatrením, príkazom, trestným rozkazom, uznesením, rozsudkom) a ako rozhoduje (od stola, na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí, na neverejnom zasadnutí).

Ochranné liečenie možno obvinenému v súdnom konaní uložiť buď na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí. Ukladá ho buď samosudca, alebo senát a to rozsudkom na hlavnom pojednávaní (§ 289 ods. 1 Tr. por.), alebo uznesením na verejnom zasadnutí (§ 289 ods. 2 Tr. por.). V závislosti od toho, či bolo ochranné liečenie uložené samosudcom alebo senátom sa následne odvíja i to, či o ňom vo vykonávacom konaní rozhoduje samosudca alebo senát, resp. iba predseda senátu.

Pri ukladaní ochranného liečenia na hlavnom pojednávaní, či verejnom zasadnutí súd nikdy vopred neurčuje dobu jeho trvania, pretože v zmysle § 74 ods. 2 Trestného zákona ochranné liečenie potrvá,

kým to vyžaduje jeho účel. Vždy však v zmysle § 74 ods. 1 Trestného zákona určuje, či má ochranné liečenie prebiehať ambulantnou alebo ústavnou formou.

Po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo obvinenému uložené ochranné liečenie má predseda senátu súdu, ktorý ochranné liečenie uložil povinnosť takéto rozhodnutie vykonať, resp. jeho výkon zariadiť v zmysle § 406 ods. 1 veta tretia Trestného poriadku. V praxi sa tak deje nariadením výkonu uloženého ochranného liečenia podľa §445 Trestného poriadku, ktoré má povahu opatrenia. § 445 Trestného poriadku nehovorí o tom, že by mal o nariadení výkonu ochranného liečenia predseda senátu rozhodovať na verejnom zasadnutí, teda je zrejmé, že zákonodarca počítal s tým, že v štádiu po právoplatnom skončení trestného stíhania nie je nutné, aby výkon súdneho rozhodnutia zariaďoval senát, ale postačí ak ho zariadi sám predseda senátu. Predseda senátu rozhoduje opatrením vydaným od stola (ex cathedra) a proti jeho opatreniu nie je prípustný opravný prostriedok. V praxi mnohých súdov sa využíva ustanovenie § 406 ods. 1 veta tretia Trestného poriadku, na základe ktorého predseda senátu poverí vyššieho súdneho úradníka zariadiť výkon rozhodnutia o ochrannom liečení. Vyšší súdny úradník potom o nariadení výkonu ochranného liečenia rozhoduje od stola (ex cathedra) sám opatrením, proti ktorému takisto nie je prípustný opravný prostriedok.

Prebiehajúci výkon ochranného liečenia možno skončiť len jedným z nasledujúcich spôsobov: A/ upustením; B/ ukončením; C/ prepustením.

Ad A/: Od výkonu ochranného liečenia sa upúšťa vtedy, ak zaniknú ešte pred jeho začatím okolnosti, pre ktoré bolo uložené (§ 74 ods. 3 Tr. zák.).

Pre úplnosť citujme ustanovenie § 447 Trestného poriadku:

„(1) O upustení od výkonu ochranného liečenia pred jeho začiatkom rozhodne súd, ktorý ochranné liečenie uložil, a to na verejnom zasadnutí na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uloženú odvykáciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.“

Bezpochyby je tak rozhodnutie o upustení od ochranného liečenia zverené senátu, alebo samosudcovi toho súdu, ktorý ho uložil a rozhoduje o ňom na verejnom zasadnutí samosudca, resp. senát uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Ad B/: Výkon prebiehajúceho ochranného liečenia možno v zmysle § 74 ods. 2 veta druhá Tr. zák. ukončiť, ak sa počas jeho výkonu zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť (napr. liečebný ústav oznámi súdu, že obvinený ktorému bolo nariadené protialkoholické liečenie nedokáže abstinovať).

Procesný postup súdu pri ukončení ochranného liečenia upravuje § 448 Trestného poriadku nasledovne:

„(1) O prepustení z ochranného liečenia alebo o jeho ukončení rozhodne na návrh prokurátora, obvineného alebo liečebného zariadenia alebo aj bez takého návrhu predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva; ak rozhoduje na návrh, rozhodne najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu súdu.

(2) Predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti vykonáva, najmenej raz ročne preskúma, či dôvody ochranného liečenia trvajú. Ak dôvody ochranného liečenia pominuli, postupuje podľa odseku 1, inak rozhodne, že vo výkone ochranného liečenia sa bude pokračovať.

(3) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podá prokurátor proti uzneseniu o prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, odkladný účinok.“

Z citovaného ustanovenia § 448 Trestného poriadku predovšetkým vyplýva to, že príslušnosť rozhodnúť o ukončení ochranného liečenia zákon zveruje predsedovi senátu (resp. v zmysle § 10 ods. 6 Trestného poriadku aj samosudcovi), toho súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva. Keďže zákonodarca si bol vedomý toho, že počet liečebných ústavov v ktorých sa ochranné liečenia ústavnou formou vykonávajú je násobne menší, ako počet súdov, ktoré tieto ochranné liečenia ukladajú, nevložil

právomoc rozhodovať o ukončení ochranného liečenia senátu (ktorý by o tom musel rozhodovať na verejnom, či neverejnom zasadnutí), ale zveril túto právomoc výslovne len predsedovi senátu (a tým v zmysle § 10 ods. 6 Trestného poriadku aj samosudcovi) súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva, čím mu umožnil rozhodovať o ukončení ochranného liečenia tzv. od stola (ex cathedra), len na podklade listinných dôkazov a bez potreby vylúchnutia obvineného. Zákonodarca totiž nikde v § 448 Trestného poriadku neustanovuje, že pred rozhodnutím o ukončení ochranného liečenia musí byť obvinený vylúchnutý, ako je tomu v prípade rozhodovania o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia podľa ustanovenia § 446 Trestného poriadku. Zároveň pokiaľ zákonodarca výslovne neustanovuje, že pri rozhodovaní podľa § 448 Trestného poriadku rozhoduje predseda senátu na verejnom zasadnutí, je zrejmé, že o ukončení ochranného liečenia má predseda senátu (samosudca) rozhodnúť uznesením vydaným tzv. od stola (ex cathedra), proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok vtedy, ak ju podá prokurátor.

Ad C/: Z výkonu prebiehajúceho ochranného liečenie možno obvineného prepustiť vtedy, ak dôvody ochranného liečenia pominuli. Typicky sa tak deje na návrh liečebného zariadenia, resp. obvineného, avšak môže k nemu prísť aj v prípade každoročného preskúmania dôvodov trvania ochranného liečenia.

Procesný postup súdu pri rozhodovaní o prepustení z ochranného liečenia upravuje § 448 Trestného poriadku, ktoré už bolo vyššie citované a mutatis mutandis tak preň platí to, čo bolo vyššie uvedené v rámci jeho výkladu. Je teda zrejmé, že ak z predložených listinných dôkazov vyplýva, že dôvody ochranného liečenia pominuli, má predseda senátu (samosudca) rozhodnúť o prepustení z ochranného liečenia uznesením vydaným tzv. od stola (ex cathedra), nakoľko mu čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neumožňuje, aby na rozhodovanie o prepustení z ochranného liečenia nariadil verejné zasadnutie. Proti takémuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok vtedy, ak ju podá prokurátor.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, v lehote troch pracovných dní odo dňa jeho oznámenia. Sťažnosť podaná prokurátorom má odkladný účinok.